

การประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วม
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

Participatory Assessment of the Needs of Internal Educational Quality Assurance
Development for educational institutions Under the Office of Udon Thani Primary
Educational Service Area

มัทวัน ศรีวีระนุรัตน์¹ ผศ.ดร.พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ² รศ.ดร.ธีระพล เพ็ญจันทร์³

E-mail: 63120605203@udru.ac.th

โทรศัพท์: 064-1213848

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี จำนวน 306 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา ระดับสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มีค่าเท่ากับ 0.13 โดยด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าดัชนีความลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น, การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน, แบบมีส่วนร่วม

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ หน่วยงานสังกัดคณะครุศาสตร์ จังหวัดอุดรธานี (นักวิชาการ/นักวิจัยทั่วไป)

³ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ หน่วยงานสังกัดบัณฑิตวิทยาลัย จังหวัดอุดรธานี (นักวิชาการ/นักวิจัยทั่วไป)

Abstract

The purpose of this research was to assess the essential needs of participatory internal educational quality assurance development for educational institutions. The sample group included administrators, teachers in small schools. Under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office, 306 people were obtained by stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire which was a 5-level estimation scale with a confidence value of 0.94. The statistics used in the data analysis were mean, standard deviation, order of importance of data and content analysis. The research results found that Assessing the Needs of Participatory Internal Educational Quality Assurance Development for Educational Institutions The level of the current overall condition is at a high level. The overall desirable condition was at the highest level. which, when considering the priority index of essential needs, is equal to 0.13. by setting educational standards of educational institutions Has the highest need priority index. Followed by the formulation of educational management development plans of educational institutions that focus on quality according to educational standards. management and information systems management in the provision of education quality monitoring The provision of internal quality assessment according to educational standards of educational institutions The provision of continuous quality education development and the implementation of educational management development plans of educational institutions. preparation of an annual report that is an internal quality assessment report.

Keywords: evaluation of need assessment, development of internal educational quality assurance, participatory

ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาขั้นพื้นฐานจัดเป็นระบบการศึกษาที่มีความสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะช่วยทำให้การดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ความสามารถและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้บริหารนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น ทักษะทางการบริหาร ความมีคุณธรรมจริยธรรมเข้าใจหลักการบริหารงาน รวมทั้งประสบการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความเป็นผู้นำ เป็นตัวจุดประกายที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือที่มั่นคงจึงจะทำให้สถานศึกษามีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามจุดประสงค์ของ สถานศึกษาและเป้าหมายร่วมกันอันเป็นผลต่อสังคมโดยรวม การมีประสิทธิภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการในการตัดสินใจ เข้ามาใช้เป็นแนวทาง ให้ปฏิบัติหน้าที่ทุกขั้นตอนและในทุกกระบวนการของการบริหารงานในสถานศึกษา (บุญช่วย ศิริเกษ, 2540: 14)

ในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับคำว่า “คุณภาพ (Quality)” เป็นอย่างยิ่ง การปฏิรูป การศึกษามีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ที่ต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม บรรลุเป้าหมายการจัด การศึกษา บุคคลที่เป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จคือ “ผู้บริหารสถานศึกษา” ต้องมีทักษะการบริหาร ขั้นสูง บูรณาการบริบทแห่งความเปลี่ยนแปลง สู่วัฒนธรรมคุณภาพ โดยใช้ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสร้างความมั่นใจและหลักประกันว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขเป็น กำลังสำคัญของชุมชน สังคมและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน

ระบบการประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษารับประกันความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กร หรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มี คุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ ทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุขรวมทั้งสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนตามความเหมาะสม ด้วยการ บริหาร จัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม บุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครู และผู้บริหารตระหนักถึงเป้าหมายคือ ผลประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ระบบการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา ที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้และถูกกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการตามที่กำหนด (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554: 9)

ในการพัฒนาโรงเรียนระบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองโดยการใช้หลักการบริหารที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องและมีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะและคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริงซึ่งการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมถือว่าเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบหนึ่งที่ได้รับการสนใจใน การบริหารโรงเรียนในปัจจุบัน เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปัจจุบันมีการแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 เมื่อนำไปใช้ในสถานศึกษาจึงเป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ครู เจ้าหน้าที่ และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของโรงเรียน

จากสภาพความเป็นมาดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมี แนวทางการประกันคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กร หรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ว่ามีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 758 โรงเรียน จำนวน 1,516 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 306 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ชนิดแบบตอบสนองคู่ (dual-response format) ครอบคลุม 8 ด้าน โดยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการประกันคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ประกอบด้วยเนื้อหา 8 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.1 แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00 ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาคือ มีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาในสังกัด

4.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

4.3 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์

4.4 ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนที่จัดส่งไป ผู้วิจัยจะโทรศัพท์ติดต่อ ประสานงานกับสถานศึกษานั้นโดยตรง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ตามรายละเอียด ดังนี้

5.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษามาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

5.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการประกันคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) กำหนดเกณฑ์แปลผลเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 ผลการประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ แล้วนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย เรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา และการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ด้วย (PNI_{modified}) โดยภาพรวม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี จำนวน 306 คน จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	181	59.15
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	14	4.57
ครู	111	36.27
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	150	49.01
ปริญญาโท	156	50.98
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	56	18.30
5 – 10 ปี	43	14.05
11 – 20 ปี	67	21.89
21 – 25 ปี	80	26.14
31 ปีขึ้นไป	60	19.61
รวม	306	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 59.15 รองลงมาอยู่ในตำแหน่งครู จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 36.27 รองลงมาอยู่ในตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.57 จำแนกตามระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 50.98 รองมาในระดับปริญญาตรี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 49.01 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 26.14 รองลงมา 11-20 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 21.89 รองลงมาอยู่ระหว่าง 31 ปีขึ้นไป จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 19.61 รองลงมาต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 และ 5-10 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14.05

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา และการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ด้วย (PNI_{modified}) โดยภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ แล้วนำมาแปลผล จากนั้นเรียงลำดับจากความต้องการจำเป็นมากไปหาความต้องการจำเป็นน้อย โดย คำนวณหาค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ นำเสนอรายด้านและโดยรวมทั้ง 8 ด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผล ดัชนีจัดเรียงอันดับความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) และอันดับที่ของความต้องการจำเป็นการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา โดยรวม

การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI (PNI _{Modified}) (I-D)/D	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.96	0.79	มาก	4.50	0.48	มาก	0.14	1
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.99	0.81	มาก	4.49	0.48	มาก	0.13	2
3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.00	0.81	มาก	4.51	0.49	มาก	0.13	2
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.02	0.80	มาก	4.50	0.48	มาก	0.12	3
5.การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	3.98	0.77	มาก	4.51	0.49	มากที่สุด	0.13	2
6. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.00	0.80	มาก	4.51	0.49	มากที่สุด	0.13	2
7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	4.02	0.79	มาก	4.50	0.48	มาก	0.12	3
8. การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง	4.01	0.80	มาก	4.52	0.48	มากที่สุด	0.13	2
โดยภาพรวม	4.00	0.01	มาก	4.51	0.01	มากที่สุด	0.13	

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.80) และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.80) ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.80) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.80) และด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.77) และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.79) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้านและอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.48) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.49) ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.49) และด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.48) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.48) และด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.48) และด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.48) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) การประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีโดยรวม (มีค่า $PNI_{Modified} = 0.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าดัชนีความลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.14$) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{Modified} = 0.13$) และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ($PNI_{Modified} = 0.12$) มีค่าดัชนีความลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.80) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ด้าน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าในแต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์ที่เท่าเทียมกันแต่ยังไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ที่มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าทุกด้านยังสามารถที่จะพัฒนาและสามารถที่จะเรียนรู้ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นได้ในอนาคต ผู้บริหารและครูยังต้องพัฒนาสถานศึกษา โดยเริ่มต้นการพัฒนาจากห้องเรียน ครู และผู้บริหารต้องร่วมมือกันสร้างการเปลี่ยนแปลง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันวางแผนเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน และตรวจสอบสะท้อนผลการปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือรวมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50) ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าสภาพสิ่งแวดล้อม บริบท ทรัพยากร ของสถานศึกษาที่ต่างกัน ผู้บริหารต้องใช้ประสบการณ์ในการทำงานตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้า ไปพร้อมกันอย่างมีคุณภาพ

3. คำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) การประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี โดยรวม (มีค่า $PNI_{modified} = 0.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าดัชนีความลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.80)

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50)

1.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา โดยรวม (มีค่า(PNI_{modified} = 0.13)

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนามากที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นอันดับแรก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำผลการวิจัยการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ที่ได้จากการวิจัยไปปฏิบัติและประเมิน ปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญช่วย ศิริเกษ. (2540). พฤติกรรมองค์การในการบริหารการศึกษา. เลย: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา

คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเลย

สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวการดำเนินงาน.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2547). มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.